

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

אעו פדי הכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

לפרושנה שהוא מקלק עצמו ממנה גם כשהוא חזון
לירשות כך הבינו:

ונראה

דהבנת אוו"חין לי עסק כך כלו
חין ליד עסק כעבודתך אללא
תהא לענמך ולפי שלטון זה שייך בעבד לכד שגובו
קמו לא מהביחל לסק שחין לי רשות כך הכונה
הוא שתהא לענמך ומהני ככ"ר לי :

תוספות

כשתברח ממנו וכו' יש לרדק
לוי בקצת בנמ' ממנו חין הזה
מלוק אדעתיה לוי לפ' כשתברח ממנו מעכשו ואוי
גמתי ממני לא יתכן מ' הגמ' כלל ונראה דממנו
גרמ' והו"מ' הכריית' דה"ק דהך ממנו הכריית' אל
מרכחת פער הכותב וס' ל' כדכתב ממנו וכדוחק יש
ליוסכו כן עכ"פ ויש מעכשו פ' משע' מכונה וק"ל :

הלכה ו' דף ו' ע"א

אמר

אביי המקשה במלוה ואינה מקודשת
וכו' ה"ר וכו' הא דרבות מעלייה הוא
פרטי ואמאי קארי ליה הערמות דבית יוש לרדק
ואמאי לא קאמר דברין דבית מעלייה הוא ונ"ט
הוא מקודשת :

וראיתו

לה רב' ירוחם נתי' כ"כ כ"א
שכתב ז"ל וזכרית קנונה כגון
שהלוא לה ד' כה' וקדשה כמותו קמשי חניה מ
מקודשת ע"כ כתיב כפשוטו שאינה מקודשת :

ויש

לרון בדכריו כמאוי חיריו אי דאכתי
לא מטא הו"ו החמוסי ליד המלוה
א"כ לראיה מקודשת מטא דהוי הלואה דהא
פרק' בנמ' ועוד היינו מלוה : ואוי אחרת שכפר
מטא לידו ומטא דקיימא לן דמלוה כדויכ' מטוס
הפי חניה מקודשת בחמת נראה דהסכר' יחייב
וכן : אבל ראיתו להריטכא ול שכתב
אביי הא דפרק' בנמ' רכית מעלייה הוא ז"ל פי' לישנא
בעלמא קמקשי ליה היכי קארי ליה הערמות רגית
אבל יודחי חפ' ברבית במורה אס ככר פרעתו לו
אמר וקדשה בו מקודשת דמעות דרבית שפרעס
לוה למלוה וקודשו לגמרי ומוזן במור לו אללא טיס
עליו חובה להחזיר יב' ד' מיניאין ממונו ואס מת
חין בנמ' חייבין להחזיר אללא כדכר מהוויס מפני
כבוד חוביהם ולא עיר אש מפילור כחורה לא מתקין
לאוי' כדמתקין לאו דגזל בהשכון ע"כ ולכ' נמצינו
למדיס שהריטכא ורכינו ירוחם חולקיס בזה ואפי'
שדעת רש"י נוטה אדכרי הריטכא ז"ל ולכך כתב ז"ל
דעיק' הקושי' היא אמאי קריה הערמות רכית והשת'
קב' ד' דאירי כשהני' לידו דאי לא הגיע היינו מאוי'
דפרק' אחר כך ועוד היינו מלוה :

וקדוב

בעיני להיות הענין כשכך כיון
שדכרי רכיני ירוחם הס מכוסקי'
וקרוב לודאי דאירי כשכבר הגיע הרכית ליד
המלוה :

תוספות

דארווח וכו' כתבו בסוף דבריהם
ז"ל בהנחת מלוה משמע שהיתה
שכר' ואין לרדק לרכא גופיה חיואי נקט מלת'
במלוה שהיתה לו כבר דכיון דנקט המקדש כמלוה
וכו' דהיינו מלוה שהיתה לו כבר משום הכי נקט
בהנחת מלוה שהיתה לו כבר :

ולענין

הלכה כת רכיני ירוחם שהשני
פרושים הס הלכ' והר"מ כתב
בפ"ק מקודשת פירוש דוקא היכ' דארווח לה וימלא
ולא נקט מעות כידוי שאס נקט מעות כירי ונתן ב'
בידה ואמ' לה התקדשי לי בהנחת הרוח וזמן הויא
מקודשת גמורה וכן אס נתן למלוה שלה שרוטה
להרווח לה וזמן ג"כ אללא דהוי הערמת רכית והרב
בעל הטורים כתב כסס בעל העטור כפי' הרמ"ב
אללא שנראה דפ' ל' דהערמת רכית דקאמר כנמ"א
היינו אכך רכית וכפירושי' לא"ה סד' הארכתי
טס :

ודע

שעיקר הטעם דלא הוי אללא הערמות
רכית לרש"י ולהרמ"ב משום דלא
יחייב לה מירי' אבל אי הוה יהיב לה מירי' כד'
וקדשה בו פשיטא שאפי' היה הכתיב אחר זמן היה
רכית קנונה איכרא דאס יתן לה אחר זמן
ההלואה כשכא להרווח להרמ"ב הוי אכך רכית
שכך פתח פרק' מהלכות מלוה ז"ל הורו רבתי' ש'
שהמלוה את חבירו ולאחר זמן תבע חובו ז"ל הלואה
דור כחזרי עד שאחוי' לך חוכך הו' אכך רכית לפי
אלא קפץ כשעת הלואה והר"ח כתב בהשנו' שלא
יפה הירו שאס הגיע זמן הפרעון וארווח לה וימלא
משום ההוא לידה כשעת מתן מעות דמאי וקדושתן
יכיון עכ"ל ופי' הרמ"ב כש דחשכין ככתיבת המעו'
לידה לענין שתהיה מקודשת אבל לא חשיב אללא
הערמת רכית משום דלא באה מידה לידו כלל ד'
דאס כתיבה היא לו אחר זמן רכית מעלייה הוי
ואפשר שתהיה מקודשת או לא תהיה על' הדרך
שכתתי למעלה ע"ד הריטכא ורכינו ירוחם :

הלכה י"א

אמר

דכא הילך מנה וכו' תוספות
לא החזירו לא יתא' וא' אמאי לא יתא' לא הוה תנאי ככול וכו' :
וקשה מי יאמר לי דלא חירי רכא כדכפל
לתנאי והכי כתבו התוספות בפ"ק
פי' שאחוי' ואין לומר דהכא ס' ל' לתוספת' ז"ל דהי'
לפרט

שית ופ'
ן כחותו
ל' אללא
לא מהני
ף ז"ל הך
ן לענין
א' בטעני
כין כולי
דחוק מן
ש"כ ז"ל
ס והר"ר
וכו' יט'
היא מ'
וס' הר'
ואו דומה
יכ' עמה
מקודשת
כת פכו
ה' חניה
כטעותו
אללא
פי' דקאי
ו יודע :
ירודיס
איגורט'
כר מוטוס
ומיר' הך
זן דקשין
הוא לאו
ר המבול
זור אשת'
זמאי לא
לי עסק
טא דלא
מנה וזוי
ז' רן כתב
וק בעבד
ליה משו'
א' בעבד
אמ' לה
ה כי האו'
וי מטעם'

עצמות

יוסף

לפרט ומדעתם רבא ולא פירש מ' דאפילו כלל פ' מ' וירי דהא לדברי העוסקות איכא למירק במאי דהקטו זל וכלל החזירו חמאי לא ינא והא הוי תנאי ומעשה בדבר אחד וכו' ותירגו כתירון השכי דהא דלא מהני וכו' היינו כששניהם סתרים וכו' דהך קושיא נמי נקטה אגן דהא בעינן תנאי קוד למוטע ורבא נופיה משני התם כפרק מי שחזו דמוטעם שהמעשה קודם לתנאי אינה מגורשת: ועל כרמיך ליכא לתרוני להך קושיא אלא דרבא לא דק בלישנא כי היכי דקתני כללו ונתניתא דניטין הרי זה ניטך על מנת שתתני קק וזו וכו' דלאו דק אלא דריך שהתנאי יהיה קודם המעש וכיון דמלת דרבא הם בלי דקדוק לענין תנאי ק' דם למעש כמו כן נאמר לענין תנאי כפול:

ונראה

דלענין תנאי כפול אי אפשר דאירי רבא כהכי דרבא נקט במלתיה ואם לאו לא ינא ופשיטא שאם כפל תנאו שלא ינא אלא ע"כ חידושא אשמועון דהא רבין דכלל כפל לתנאו איירי הכא קד' דאפילו לא ה' החזירו ינא קמל' דאם לאו לא ינא והו' טעם התו' באן והוא הפך מה שכתבו בפרק מי שחזו בר' לאכסין וכו' וכמה שתירגו התוספות דהכא דעתי שיכרך חכירו וכו' גריך לו דהך מורא דהכא בניי איירי בדלא כפל ויח' ליה למהיכ ליה כמתנה במורה כי היכי דליקני ליה מאי דבעי למקני וכן בחטה ובכריון הכן בכללו איכא אמרנא ולא גריך תנאי כפול: ויהי נרא' לומר דהכא איירי בדכפל התנאי אבל במלתא דרבא איירי ע"כ בדלא כפל דאם כפל כשיטא ומאי קמל' דאם לא החזירו לא ינא: והראשון עיקר:

וראיתי

בתוספי הר' חש כתב זל הילך חתרוג זה על מנת שתחזירהו לי וכו' אין התלמוד מודקק בלשונו להזכיר תנאי קודם למעשה והן ק' דם ללאו ותנאי כפול לפי שלא בא להשמיענו דין תנאים אלא דין מתנה על מנת להחזיר ומיהו מיירי שהתנה ככל דין תנאים דאם לא כן היה התנאי בטל והמתנה קיימת ולא דמי לתנאי ומעשה בדבר אחר דהיינו כששניהם סותרים ע"כ הנה הסכים למה שכתבתי בענין תנאי קודם למעשה אבל לענין תנאי כפול מהכיס לדברי התו' דפרק מי שחזו הפך מה שכתבו בזה:

אלא

אמר רב אשי בכלהו קני לבר מאשה יש לדקדק כיון דמעיקרא קס' ד' דכלהו הך שיש דהכי פריך אי קסבר וכו' אפילו בלהו נמי אלא ס' למקשה דכלהו שיש ודוחק לו' דכלהו נמי דקאמר היינו לבר מאשה:

ונראה

דמעיקרא הוה פריך אפי' בלהו פשי דהיה ראוי להיות שיש ורב

אשי תירן לבר מאש' דאם לא כן מאי ק' משמע לן רבא כהך מורא דהב' דמתנ' על מנת להחזיר שמה מתנה הא כבר השמיענו רבא דין זה כהא דתתרוג אלא דהכא אשמועין דכלהו קני לבר מאשה:

ולענין

הלכה כההיא דתתרוג לא במלך הדבר ממוחלוקת ומינא נשמע כדרכ' דגמ' דאיכא למסקנא כהכי' ובאשה לעולם אינה מקודשת יחאם נתן לה מתנה לזמן ידוע ואין לה תבא מקודשת לי כההיא הנאה שאת נהיית באותו זמן ונמי ירוחם כתב בסדרות כזה והסכים לדעת האומרים מקודשת וברא דיש לחוש להחמיר ואם קבלה קידושין מאחר לה נריכה גט:

וראיתי

בהגהות מיימו' בפרק ח' מהל' סוכה ולולב זל בכ"ה כתב שגריך להוהר בד' דבר' וכו' ונריך שיאמר ע"מ שתחזירהו לי הרי הוא לך כמתנה ואם לאו לא ינא טלך ע"כ ולא הכינותי דאדרבא אם לא יקיים תנאי ככל אלהי' כ"ט שהמתנה טובה והתנאי בטל ואפילו לא יחזיר לו ינא ע"כ ואדרבא דכריו לא הכינותי פכות הקט' א' לענין אם ינא או לא דכלל גוואל אפילו בכתם כ"ט דינא' אבל כונת ס' הוה לענין אם חייב להחזיר או לא והדברים פשוטים לעד ועיין דברי ס' כה' לולב תראם מפורשות בטעמים וכמו שכתבתי:

הלכה יב דף ז

מנה לפ' וכו' מקודשת מדין ערב: הדינים שיש בזה אם גריך שיאמר לה שתקדשי לי וכו' פשוט בדברי הר' האריך בכל מה שיש בו מן הנורך:

ודע

מדין ערב קיימ' לן דכשעת מתן מעות משתעבד אבל שלא כשעת מתן מעות אינו משתעבד אלא כקנין ובאשה לא שייך למימר הכי שלא כשעת מתן מעות שאם אמר' לה הרנח זמן לפלוני ואקדש אני לך דאי' מקודש' וכן כתב הר' שבא זל ולפ' לא דמי אשה לערב ככל ענייני דערב לאחר זמן שהלואה הוי ערב ובאשה אינה מקודשת יחאם לענין תוך זמנו מדמי ליה לערב דמשתעבד והויא מקודשת: וכהך דינים דלקמן אי איירי בשעשאו שליח או לא הדבר כבוד כס' הטור בא"ה ובכית יוסף אין להאריך כי אם במה שיש לי כוון החידוש לענין הדין:

הלכה יג

רבא התקדש לחני וכו' הא לא דמיא אלא דאמר רבי יוח' וכו' לבאור:

אמר

רבא התקדש לחני וכו' הא לא דמיא אלא דאמר רבי יוח' וכו' לבאור: